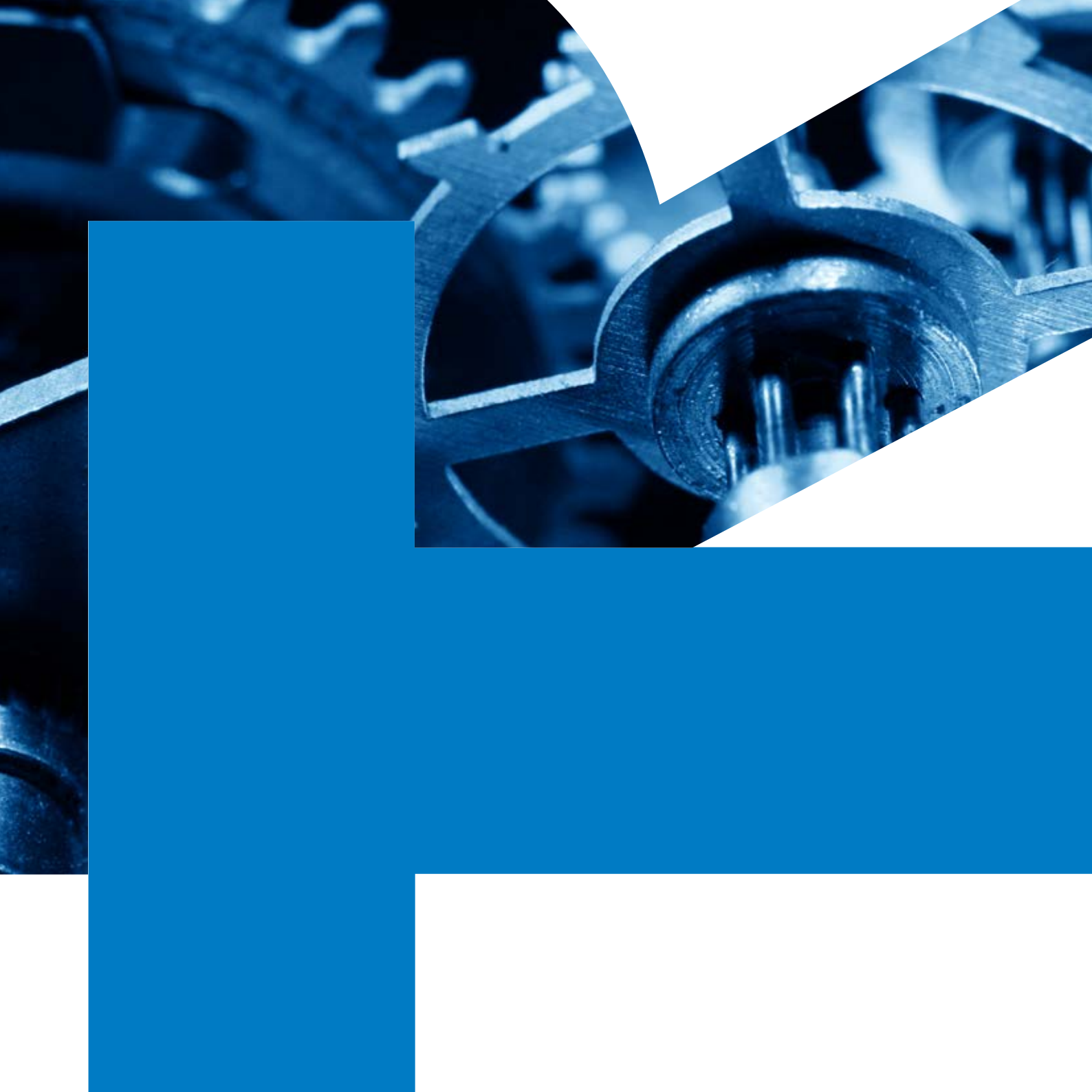

Jaarverslag 2017

Tuchtrect
Banken

Inhoud

- 5 Op volle toeren –
voorwoord voorzitter Toon Huydecoper**
 - 8 De eerste vruchten van het nieuwe tuchtrecht**
 - 11 Jaarverslag 2017 Tuchtcommissie**
 - 13 Verslag Commissie van Beroep**
 - 16 Gedrags- en cultuurverandering in de financiële
sector: 'We zijn er nog niet'**
 - 19 Jaarrekening 2017 (Balans, baten & lasten)**
 - 22 Organisatie**
-

Op volle toeren

Na ruim twee jaar loopt de machinekamer van Stichting Tuchtrect Banken als gesmeerd. De organisatie is ingespeeld, het aantal klachten neemt toe, vanuit het buitenland wordt belangstelling getoond en het eerste symposium werd neergezet. Over het algemeen is voorzitter Toon Huydecoper zeer tevreden.

De Stichting Tuchtrect Banken loopt op volle toeren. Organisatorisch verloopt de afhandeling van zaken aan de kant van de Tuchtcommissie en van de Algemeen directeur, probleemloos. Over de inhoudelijke kant van de beslissingen van de Tuchtcommissie behoort de Stichting zich niet uit te spreken. Maar misschien mag de voorzitter toch vermelden dat hij de beslissingen van het college met plezier volgt. Die beslissingen krijgen ook in de (vak-)pers veel aandacht. Dat onderstreept dat het bankierstuchtrect een relevante plaats in de financiële wereld inneemt.

Dat de organisatie geheel is ingespeeld, geldt ook voor de Commissie van Beroep. Bij dat college is het aanbod van zaken vooralsnog klein. Het aanbod van zaken in de eerste aanleg groeit intussen gestaag, zodat verwacht mag worden dat er op korte termijn ook meer zaken in hoger beroep zullen worden aangebracht.

6

Met inachtneming van het beginsel dat de Stichting geen enkele invloed wil uitoefenen op de inhoudelijke beoordeling van tuchtrechtelijke kwesties door de – onafhankelijke – Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep, vindt er wel ieder jaar een gedachtewisseling tussen de Stichting en de leden van deze colleges plaats. Dat blijkt vruchten af te werpen voor het organisatorische werk van de Stichting. Men is op die manier over en weer op de hoogte van wat er in de praktijk aan mogelijkheden en problemen blijkt, of wordt onderkend.

In de loop van 2017 is de gang van zaken in het bureau van de Algemeen directeur – die, zoals bekend, de rol van aanklager in de tuchtprocedure vervult – geëvalueerd en op enkele punten aangepast. De Stichting beoordeelt het functioneren van dit bureau als onverdeeld positief. Het doet mij plezier dat te kunnen melden.

Het bureau van de Algemeen directeur heeft zich ook in het afgelopen jaar ingespannen om, in voorlichtingsbijeenkomsten met betrokkenen uit de sector, de kennis over en het begrip voor het werk van de Stichting en van het bureau, verder te verspreiden. Een nuttige activiteit, die dan ook zal worden voortgezet.

Nu het tuchtrechtelijk systeem inmiddels ruim twee jaar ‘in bedrijf is’ zou men verwachten dat van alle banken, in een ongeveer vergelijkbare omvang, meldingen worden ontvangen. Dat blijkt nog niet zo te zijn. Misschien kan het voorlichtingswerk van de Algemeen directeur en zijn bureau daar verandering in brengen. Iets dergelijks geldt voor de wijze waarop, en de mate waarin, van banken medewerking wordt verkregen bij het onderzoek naar meldingen en de behandeling van klachten. Het is begrijpelijk dat hier een gewenningsproces nodig is – maar dat proces heeft nog niet over de hele linie geleid tot een bevredigende gang van zaken.

De Stichting rekent het tot haar taken om de ontwikkeling van vergelijkbare instellingen in het buitenland te volgen. Het is verheugend om daarbij te constateren dat het Nederlandse initiatief op veel plaatsen als voorbeeld wordt gezien. Het is te hopen dat onze Stichting dat imago ook de komende jaren zal weten te behouden.

Eind 2017 heeft de Stichting een congres georganiseerd waar een boeiende uitwisseling van meningen voor, en met deelname van, een ruim publiek uit de sector heeft plaatsgehad. Dat vormt een aanmoediging om dergelijke bijeenkomsten in de toekomst te herhalen. Met wat er in de gedachtewisseling naar voren komt, doen wij vanzelfsprekend ons voordeel. O ja – het was ook een gezellige bijeenkomst.

De Stichting is al geruime tijd in gesprek met gremia uit de bancaire sector over enige wensen tot aanpassing van de bestaande verhoudingen, die aan weerszijden bestaan. In een volgend verslag kan ik u, naar ik hoop, berichten dat dit overleg met succes is afgerond.

J.L.R.A. Huydecoper
voorzitter

De eerste vruchten van het nieuwe tuchtrecht

8

Het gewicht van de meldingen bij Stichting Tuchtrect Banken neemt toe, het aantal meldingen ook en door de uitspraken wordt de jurisprudentie scherper. Hier en daar zijn kritische noten te bespeuren over de werking van de stichting en dat hoort erbij. Want ook na ruim twee jaar is het bestaan van het tuchtrect nog pril, stelt algemeen directeur Jerry Brouwer.

In de meeste opzichten kijk ik tevreden terug op 2017. Het aantal meldingen groeide fors door, zij het door één kwestie met veel betrokkenen. Maar vooral de zwaarte van de gemiddelde zaak is toegenomen. Het was een bewuste keuze om met dossiers van eenvoudige feitelijke aard te starten om op die wijze zo snel mogelijk jurisprudentie en daarmee guidance te krijgen over de reikwijdte van het tuchtrect en de strafmaat. In de tussentijd is stevig doorgewerkt aan zwaardere dossiers van complexere aard, waarvan de eerste inmiddels bij de tuchtrecter zijn geweest.

De eerste jurisprudentie heeft er mede toe geleid dat de kwaliteit van de gemiddelde melding beter is geworden. Er worden veel minder zaken gemeld die niet onder het tuchtrect (kunnen) vallen. De komende jurisprudentie van de wat complexere dossiers zal dat effect verder versterken. Meer doen aan het teruggeven van de leereffecten uit het tuchtrect richting de sector is één van de doelstellingen voor 2018. Wij zagen in 2017 de eerste leereffecten, ook wel 'moresprudentie' genoemd, al terug in integriteit-leermodules. Banken besteden er intern ook aandacht aan.

In procedures blijft helaas ook nog veel discussie over de formele aspecten rondom het tuchtrecht. Het maakt de processen niet eenvoudiger. De discussie hoort erbij en past prima in de fase waarin wij ons bevinden. Het is wel vervelend voor betrokkenen als de discussie meer over formele aspecten gaat (ontvankelijkheid, toepasselijkheid tuchtrecht, het oprukkende privacyrecht) en daarmee afleidt van de kern van de zaak.

In alle gevallen wordt veel aandacht besteed aan de communicatie en de positie van de Melder, de betrokken bankmedewerker en de bank. In de meeste kwesties worden persoonlijke gesprekken gevoerd met beëdigden. Verreweg het grootste gedeelte van de aangesproken bankmedewerkers krijgt daarbij bijstand van een raadsman. Een goede zaak, gelet op de bij het tuchtrecht behorende emoties.

Ook zijn er soms kritische noten in de media over het tuchtrecht. Dat hoort bij de fase waarin dit nog prille tuchtrecht verkeert. De kritiek gaat soms over de gehanteerde systematiek. Dit betreft naar haar opzet een zuiver tuchtrecht met een aanklager; de Melder is daarbij geen procespartij. Daar is bij de opzet nadrukkelijk voor gekozen omdat tuchtrecht naar zijn aard geen consumenten-klachtrecht is. Daarvoor is destijds KiFiD in het leven geroepen.

De beslotenheid van de procedures maakt dat uitgebreid over zeer gevoelige informatie kan worden gesproken en alle betrokkenen dat zo vrijuit mogelijk kunnen doen. Naar mijn mening heeft voorts de tuchtcommissie in haar eerste uitspraken een stevige sanctiemaat gehanteerd, waarmee dit tuchtrecht nadrukkelijk zijn tanden heeft laten zien.

Wie een stap over de grens van de inhoud en strekking van de gedragscode zet die groot genoeg is, wordt daadwerkelijk stevig tot de orde geroepen. Daarmee draagt het tuchtrecht bij aan het bewaken en borgen van de aan de bankierseed verbonden gedragscode. Een bijzonder werk van maatschappelijke betekenis dat mijn team en ik ook in 2018 weer vol energie zullen uitvoeren.

Jerry Brouwer
Algemeen Directeur

Jaarverslag 2017 Tucht- commissie

De tuchtcommissie heeft in 2017 een flink aantal zaken behandeld en is ook in veel zaken tot het opleggen van maatregelen gekomen. De opgelegde maatregelen varieerden van berispingen tot het opleggen van zogeheten beroepsverboden.

Opvallend is dat in veel van de aan de tuchtcommissie voorgelegde zaken door de bank reeds arbeidsrechtelijke consequenties aan de gedragingen van de bankmedewerkers waren verbonden. De tuchtcommissie heeft dit aspect in de afdoening van de zaken nadrukkelijk laten meewegen. Het typeert ook de zaken die tot dusver aan de tuchtcommissie zijn voorgelegd. Hierbij moet worden geconstateerd dat de afweging door de bank om in deze zaken een melding in te dienen over een eigen (inmiddels: oud-) medewerker betrekkelijk eenvoudig is. Het zal in de toekomst moeten blijken of banken ook bereid zullen zijn zelfstandig meldingen in te dienen in situaties waarin de bank geen aanleiding zag arbeidsrechtelijke consequenties aan het handelen van de medewerker te verbinden.

Bij een uitvoerig gemotiveerde beslissing van 1 maart 2017 heeft de tuchtcommissie geoordeeld dat de stukken in niet-geanonimiseerde vorm door de banken moeten worden aangeleverd. Omdat enkele banken ondanks deze beslissing stukken geanonimiseerd blijven aanleveren, is te verwachten dat dit aspect een rol zal blijven spelen in zaken die door de tuchtcommissie en door de voorzitter van de tuchtcommissie, in herzieningsprocedures, zullen worden behandeld.

In 2017 is door de voorzitter van de tuchtcommissie op een groot aantal ingediende herzieningsverzoeken beslist. In veel gevallen is de beslissing van de Algemeen Directeur in stand gebleven. Deze beslissingen zijn in het bijzonder van belang omdat in die zaken veelvuldig de grenzen van het bancaire tuchtrecht aan de orde zijn gekomen. Deze beslissingen dienen daarmee een breder belang dan alleen het duidelijkheid verschaffen in de individuele zaak.

M. Jurgens
Voorzitter Tuchtcommissie

Verslag Commissie van Beroep

13

In 2017 heeft de Commissie van Beroep één zaak behandeld. Daarin stond het bereik van de bankierseed centraal: welk handelen van een beëdigde bankmedewerker valt daar wel onder en welk handelen niet?

De zaak betrof een bankmedewerker (de beëdigde) met klantcontacten. Zijn toenmalige vriendin, die bij een klant van de bank werkte, heeft namens deze klant een zakelijke betaling uitgevoerd. Zij heeft het geld echter niet overgemaakt naar de beoogde derde, maar naar een privé-rekening van de beëdigde bij een andere bank. De beëdigde wist dat de betaling niet voor hem bestemd was. Hij heeft het bedrag overgemaakt naar een andere privérekening van hem, bij een andere bank, en daarna doorbetaald naar enkele andere rekeningen van hem, bij de bank waar hij werkte. Vervolgens heeft hij van een van deze rekeningen de helft van het totale bedrag overgemaakt naar een rekening van zijn vriendin.

De bank heeft na intern onderzoek de diverse betalingen achterhaald en aan de beëdigde verzocht het bedrag terug te storten. Daaraan heeft hij na ongeveer zes weken voldaan. De bank heeft een melding gedaan bij de Algemeen directeur. Onderdeel van haar melding was de weigering van de beëdigde om volledig opening van zaken te geven.

De Tuchtcommissie heeft geoordeeld dat het hier geen handelen van de beëdigde betrof in de uitoefening van zijn functie bij de bank. Zij heeft de Algemeen directeur niet-ontvankelijk verklaard in de klacht.

De Commissie van Beroep heeft in haar beslissing van 15 maart 2017 geen algemene uitspraak gedaan over de precieze grens tussen zuiver privé-handelen (dat buiten de eed valt) en handelen van een beëdigde dat zich binnen de uitoefening van de functie bij de bank afspeelt. Volgens de Commissie was de handelwijze van de beëdigde niet integer. Hij heeft welbewust een niet voor hem bestemd bedrag dat afkomstig was van een klant van de bank, overgemaakt naar andere rekeningen van hemzelf bij de bank, terwijl hij wist dat zijn vriendin een rol had gespeeld bij de verkeerde betaling. Het ging hierbij om gedragingen die zich in hoofdzaak buiten de uitoefening van zijn functie bij de bank hebben afgespeeld, maar wel enkele raakvlakken met de bank hebben gehad.

De mogelijke benadeling betrof immers een klant van de bank en de beëdigde heeft bij het verdere betalingsverkeer mede gebruikgemaakt van rekeningen bij de bank. Bovendien heeft hij geweigerd antwoord te geven op bepaalde vragen over de achtergrond van de overschrijving naar zijn rekening.

De Commissie achtte zijn handelwijze in strijd met de bankierseed. Bankmedewerkers met klantcontacten moeten ook in hun persoonlijke betalingsverkeer, in hun "omgang met geld van een ander", integer zijn. De Commissie heeft de klacht gegrond verklaard. In de omstandigheden van het geval zag zij reden om aan de beëdigde - intussen niet meer werkzaam bij de bank - geen maatregel op te leggen.

H.F.M. Hofhuis
voorzitter

Gedrags- en cultuurverandering in de financiële sector:

'We zijn er nog niet'

Het tuchtrecht voor bankmedewerkers is een goed instrument dat moet bijdragen aan een gedrags- en cultuurverandering in de financiële sector, maar we zijn er nog niet. Dat was de conclusie van het eerste symposium van Stichting Tuchtrecht Banken, waarin werd teruggekeken op de ontwikkelingen na 2,5 jaar tuchtrecht – én vooruit werd gekeken.

Voor de bijeenkomst in 't Kromhout Museum in Amsterdam had Volkskrant-columniste en econoom Sheila Sitalsing voor de gelegenheid een prikkelende column geschreven over de (gehoopte) effecten van het tuchtrecht voor bankmedewerkers.

Ze vroeg zich af of een gedragscode helpt bij het voorkomen van woekerpilissen en rentederivaten. Ook vroeg ze zich af of het gedrag dat onder andere leidde tot de Kredietcrisis verandert door zoiets als een bankierseed en de bijbehorende gedragscode.

Sitalsing kaartte ook een aantal lastige vragen aan. De bankierseed kwam er om een gedrag- en cultuurverandering teweeg te brengen, memoreerde ze. Maar hoe was die cultuur 2,5 jaar geleden dan, en wanneer kun je zeggen dat een verandering teweeg is gebracht?

Het eerste symposium van Stichting Tuchtrecht Banken in het Kromhout Museum, Amsterdam.
Van links naar rechts: Jonathan Soeharno, Sheila Sitalsing, Chris Buijink, Jerry Brouwer.

Jerry Brouwer (rechts) roept banken op meer 'grijze zaken' te melden: incidenten die niet onder strafrecht vallen en dus wettelijk niet strafbaar zijn, maar die wel raken aan de gedragscode.

Oftewel, is er een meetbare benchmark? En het vertrouwen in de financiële sector dat hersteld moet worden, hoe gaat dat eigenlijk in zijn werk? Hoe meet je dat?

Ze legde haar vragen voor aan een panel bestaande uit Chris Buijink, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken en aanjager van de verankering van de bankierseed in de wet, hoogleraar rechtspleging in de rechtsfilosofie, advocaat en bankierseed-specialist Jonathan Soeharno, en Jerry Brouwer, hoofdaanklager van de Stichting Tuchtrect Banken.

19

Geen harde benchmark - en dat kan ook niet

Op de vraag over wanneer een cultuurverandering bereikt zou kunnen zijn, antwoordde Chris Buijink dat dit lastig vast te leggen is daar de bedoeling van de bankierseed is dat het binnen banken het gesprek over wat kan en niet kan aanjaagt.

Buijinks woorden samengevat kwam het erop neer dat de bankierseed op zichzelf niet de alfa en omega is voor een cultuursverandering. De eed, het tuchtrect en het register van Tuchtrect Banken - waar medewerkers die een uitspraak aan de broek krijgen tijdelijk in kunnen worden opgenomen - vormen enkele van de bouwstenen voor gedrags- en cultuurverandering. Zo gezien staat de bankierseed naast het toezicht vanuit De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten en het civiel- en strafrecht.

Jonathan Soeharno stelde dat de bankierseed of het tuchtrect zijns inziens op zichzelf niet helpen bij een verandering.

Het is volgens hem andersom: het zijn de mensen die de eed maken. Hij betoogde ook dat financiële producten dusdanig complex zijn dat daar doorgaans zo veel mensen aan meewerken dat niet één persoon ervoor verantwoordelijk kan worden gesteld indien blijkt dat het product bijvoorbeeld niet het klantbelang centraal stelt.

‘Voeg ook instellingen onder het tuchtrecht’

Daarom riep Soeharno op niet alleen individuele bankmedewerkers, maar ook instellingen zelf onder het tuchtrecht te brengen. Zo kan een instelling collectief aangepakt worden wanneer gedragsregels overtreden worden. Soeharno kreeg bijval van Hans Hofhuis, voorzitter van de onafhankelijke Commissie van Beroep die door de Stichting Tuchtrecht Banken gefaciliteerd wordt.

Volgens Chris Buijink was Soeharno's voorstel niet nodig omdat er zijns inziens al toezicht is op financiële instellingen vanuit DNB en de AFM. Een aanwezige van ING viel hem daarin bij.

Meer ‘grijze zaken’

Jerry Brouwer op zijn beurt riep banken op meer complexe, ‘grijze’ zaken te melden: incidenten die niet onder strafrecht vallen en dus wettelijk niet strafbaar zijn, maar die wel raken aan de gedragscode.

Met het publiek, waaronder veel juristen en compliance officers van banken, werd vervolgens ingegaan op dilemma's die spelen rondom een grote zaak bij ABN Amro.

Voorzitter Toon Huydecoper van de Stichting Tuchtrecht Banken dankte de aanwezigen voor hun medewerking aan een geslaagd eerste symposium en sprak de hoop uit vaker bijeen te komen om te discussiëren en ideeën te vormen over dilemma's die spelen rondom de bankierseed en het tuchtrecht.

Een blik op de jaarrekening 2017

Voor het jaar 2017 was voor de totale lasten (het totaal van vaste en variabele kosten) aanvankelijk een bedrag van € 575.000,- begroot. Gedurende het jaar is de begroting aangepast naar € 653.000,- in verband met een toename van werkzaamheden en zittingen. Uiteindelijk zijn de lasten uitgekomen op € 582.396,-. Het feit dat het uiteindelijke bedrag lager is dan de aangepaste begroting, houdt verband met het feit dat een verbouwing van de kantoorruimte is verschoven naar begin 2018.

Bij beschouwing van het boekjaar 2017 valt op dat Stichting Tuchtrecht Banken is gegroeid. De kosten zijn met 12% gestegen ten opzichte van 2016. Voor komende jaren wordt verwacht dat de groei zich zal voortzetten.

Personeelskosten vormen het grootste deel van de lasten en deze zijn hoger uitgevallen dan begroot. Deze kosten zijn gerelateerd aan doorbelaste capaciteit van DSI, tijdelijke externe inhuur en directe doorbelasting van salarissen van DSI-medewerkers die volledig zijn ingezet voor STB. Met name in het tweede deel van 2017 zijn de personeelskosten gestegen. Daarbij kan worden opgemerkt dat de externe inhuur zoveel mogelijk wordt beperkt. De groei van de stichting zorgt ervoor dat meer vaste medewerkers worden aangenomen. Het aantal zittingen van de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep is in de loop van het jaar toegenomen. Daarmee zijn ook de variabele kosten toegenomen. Deze kosten zijn voornamelijk gerelateerd aan de vaste tijdsvergoedingen aan de leden van de commissies en de secretariatskosten. De onafhankelijke externe accountant, Mazars, heeft de financiële administratie gecontroleerd en de balans en de staat van baten en lasten vastgesteld.

Balans per 31 december 2017 (in euro's)

Vaste activa	2017	2016
Materiële vaste activa	1.244	-
Vlottende activa		
Vorderingen	67.332	93.632
Liquide middelen	127.256	34.256
Totaal	195.832	127.888
Passiva		
Algemene reserve	-	-
Kortlopende schulden	195.832	127.888
Totaal	195.832	127.888

Staat van baten en lasten 2017 (in euro's)

23

Baten	2017	2016
Baten	582.396	339.950
Totaal	582.396	339.950
Lasten		
Personeelskosten*	404.296	193.529
Afschrijvingen op materiële vaste activa	168	-
Overige lasten	177.932	146.421
Totaal	582.396	339.950
Resultaat	-	-

* Personeelskosten betreft personeel gedetacheerd (extern; Eiffel & intern: DSI), vergoedingen en vacatiegelden bestuurders.

Bestuur en commissies

Bestuur

Jhr. Mr. T. Huydecoper, voorzitter
Mr. N. Jager, penningmeester
Prof. Dr. D. Schoenmaker, secretaris

Directie

Jerry Brouwer, algemeen directeur

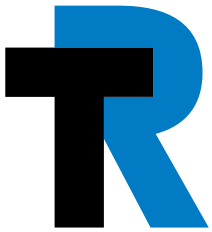
Tuchtcommissie

Mr. M. Jurgens, voorzitter
Mr. J.L.S.M. Hillen, vice-voorzitter
Mr. A.P.M. van Rijn, vice-voorzitter
Mr. M. Bijleveld, secretaris
Mr. M.E. Olthof, plv. secretaris
Prof. Mr. D. Busch
Mr. F.B. Demenint
Mr. Th. J. Kelder
Prof. Dr. A.J.C.C.M. Loonen
Mr. R.K. Pijpers
M.W. Scholten
Mr. J.W.M. Tromp
Prof. dr. R. van Eijbergen

Commissie van Beroep

Mr. H. Hofhuis, Voorzitter
Mr. J. Drijftholt, Secretaris
Mr. L. Broekhuizen
Mr. R.J. Schimmelpenninck
Mr. W. Los
Mr. F.W.J. Meijer
Mr. R. E. van Esch
Mr. A. Smeeing - Van Hees
Prof. dr. B.M. Wisse
Dr. W.M. van den Goorbergh

Tuchtrect Banken

Stichting Tuchtrect Banken
Beursplein 5
1012 JW Amsterdam

t +31 (0)20 - 760 80 90
info@tuchtrectbanken.nl
www.tuchtrectbanken.nl